

Uitvoeringsprogramma Aanpak Binnenstad 2026

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Transformatietrajecten met anderen	10
Divers en gebalanceerd horeca-, winkel- en werkaanbod	16
Minder bezoekers, respectvolle bezoekers	21
Leefbare openbare ruimte in de binnenstad	26
Een groene binnenstad	32
Een stevig cultureel DNA	36
Groter & diverser woningaanbod	41
Sterke sociale binnenstad met genoeg voorzieningen	45
Maatregelen die niet meer terugkomen in 2026	48

Uitvoeringsprogramma Aanpak Binnenstad 2026

Ter inleiding

Voor u ligt het Uitvoeringsprogramma Aanpak Binnenstad 2026.

De binnenstad van Amsterdam moet een aantrekkelijke plek zijn waar bewoners zich prettig voelen en Amsterdammers graag komen. Het moet een levendig gebied zijn met een gevarieerd aanbod aan horeca, winkels en werkplekken. Een gebied met diverse woonmogelijkheden, genoeg groen en een openbare ruimte die voor iedereen toegankelijk is. Een plek die voorziet in de behoeften van jong en oud en een plek met een rijk cultureel aanbod, waar bezoekers de stad respecteren en graag naartoe komen.

Met de Aanpak Binnenstad zetten we in op duurzame transformatie van de binnenstad en brengen we de basis op orde.

De Aanpak Binnenstad werkt toe naar een binnenstad:

waar bewoners zich prettig voelen en Amsterdammers graag komen.

waar vrijzinnigheid, creativiteit en ondernemerschap ruimte krijgen.

waar bezoekers uit binnen- en buitenland welkom zijn en respect hebben voor de stad.

Ingezette lijn vanaf 2020

Sinds 2020 werken we met de Aanpak Binnenstad aan een duurzame transformatie naar een leefbare en aantrekkelijke binnenstad. Dit doen we met een integraal en gebiedsgericht programma bestaande uit maatregelen op verschillende thema's. Daarom zijn 7 transformatiedoelen opgesteld, gericht op het aanbrengen van grote veranderingen of vernieuwingen in een gebied of systeem.

De maatregelen uit het uitvoeringsprogramma Aanpak Binnenstad zijn ingedeeld onder de 7 transformatiedoelen, hoewel ze vaak meerdere doelen beïnvloeden en er een grote onderlinge samenhang bestaat. Naast het streven naar transformatie, zorgen we ook voor het verbeteren van de basis. Dit houdt in dat we extra inzetten op kerntaken, zodat bewoners prettig in de binnenstad kunnen wonen en Amsterdammers er graag komen.

7 transformatiedoelen van de binnenstad

1 Divers en gebalanceerd horeca-, winkel- en werkaanbod

3 Leefbare openbare ruimte in de binnenstad

5 Een stevig cultureel DNA

7 Sterke sociale binnenstad met genoeg voorzieningen

2 Minder bezoekers, respectvolle bezoekers

4 Een groene binnenstad

6 Groter & diverser woningaanbod

Duurzame transformatie

De Amsterdamse binnenstad trekt veel bezoekers. Hier bevinden zich historische en culturele bezienswaardigheden, horeca en winkels dicht bij elkaar, en bovendien is de binnenstad goed bereikbaar per boot, trein, bus en vliegtuig. De populariteit van de binnenstad heeft echter ook een keerzijde. De afgelopen jaren is het er erg druk geworden. Deze drukte veroorzaakt in sommige delen van de binnenstad overlast, waardoor bewoners er niet meer prettig kunnen wonen en Amsterdammers de binnenstad steeds vaker vermijden.

Met name in het Wallengebied is de leefbaarheid ernstig verstoord door de opeenstapeling van magneetfuncties, zoals toeristenwinkels, coffeeshops, sekswerk, toeristische attracties en horeca. De overlast wordt niet alleen veroorzaakt door de hoeveelheid mensen, maar ook door het gedrag van sommige bezoekers. Dit trekt criminaliteit aan, zoals straatdealers die zich vooral richten op bezoekers en onveiligheid op straat veroorzaken. Daarnaast is er een industrie ontstaan van horeca en winkels die zich uitsluitend op bezoekers richten. Hoewel hier veel geld mee wordt verdiend, blijken sommige van deze bedrijven vatbaar voor ondermijnende criminaliteit. De groei van de toeristenindustrie heeft ook geleid tot stijgende vastgoedprijzen, waardoor veel kleinere, lokale ondernemers – zoals groenteboeren, kleinere kledingwinkels, buurtcafés en voorzieningen als huisartsen – uit de binnenstad zijn verdwenen. Ook wonen in de binnenstad is voor veel Amsterdammers onbetaalbaar geworden.

Amsterdam is een open en internationale stad, en dat willen we blijven. We willen ruimte bieden aan creativiteit en ondernemerschap. Het overmatige commerciële gebruik van de schaarse ruimte in de binnenstad en de bijbehorende effecten leggen echter een te grote druk op dit gebied. De gemeente streeft naar een binnenstad die een prettige en betaalbare plek is om te wonen. Op sommige plekken is dat nu niet het geval. Andere delen van de binnenstad, waar het wel goed gaat, willen we juist beschermen tegen overlast en overtoerisme. Unieke plekken willen we koesteren.

Daarnaast willen we dat Amsterdammers weer met plezier naar hún binnenstad komen. Daarom zetten we met de Aanpak Binnenstad in op een duurzame transformatie.

De kern van een duurzame transformatie van de binnenstad ligt in het aanpassen van het aanbod van winkels, horeca en voorzieningen, waarvoor investeringen noodzakelijk zijn. Deze transformatie stelt ons in staat de binnenstad te behouden als een leefbare en aantrekkelijke plek voor zowel bewoners als bezoekers.

Met de Aanpak Binnenstad en de bijbehorende maatregelen streven we naar een Amsterdamse binnenstad die niet alleen bruisend en levendig is, maar ook een fijne plek om te wonen, te ondernemen en te recreëren. We willen een vrije en creatieve stad zijn, waar ondernemerschap en duurzaamheid hand in hand gaan. Een stad die zowel haar inwoners als bezoekers uit binnen- en buitenland verwelkomt, en waar respect voor de stad en haar bewoners centraal staat. Kortom, een binnenstad die leeft, maar ook leefbaar blijft voor iedereen.

Reclaim het Centrum

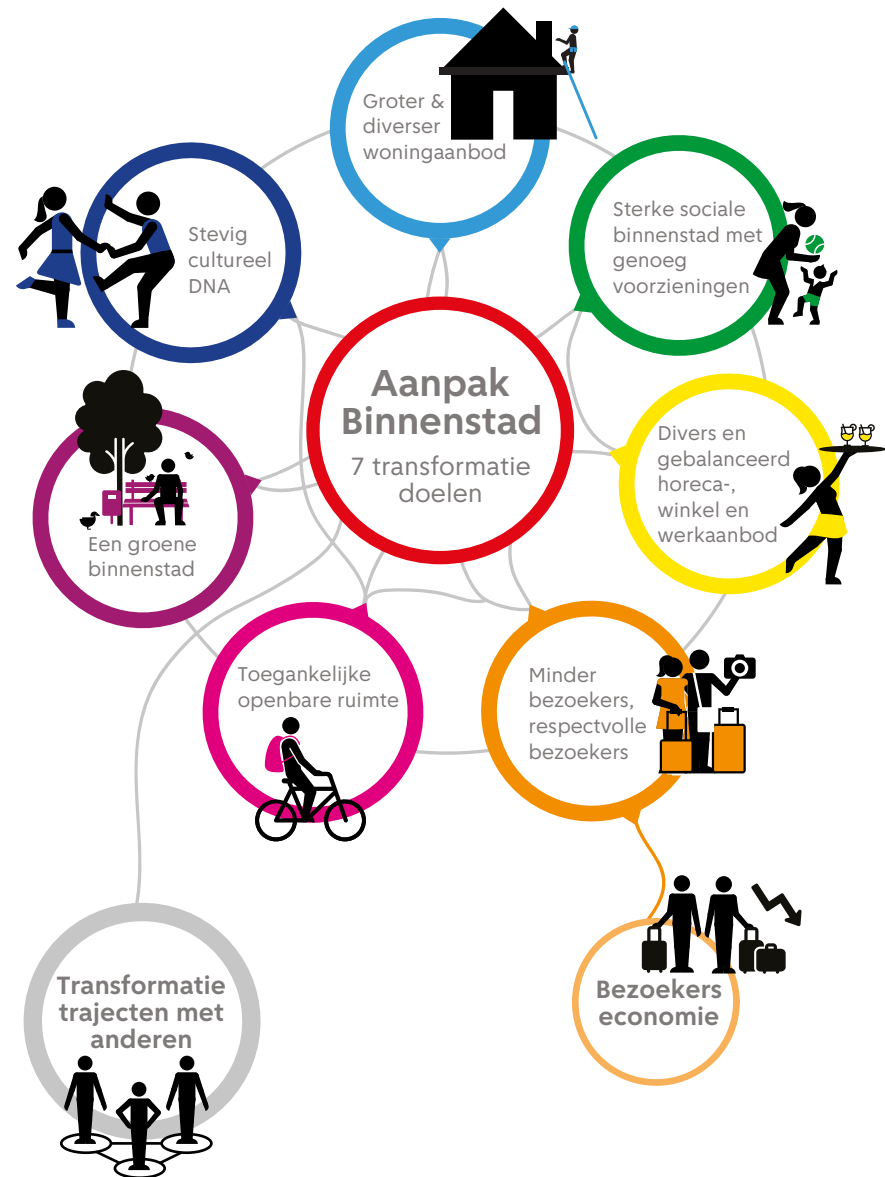
Met het initiatiefvoorstel Reclaim het Centrum heeft de Amsterdamse gemeenteraad zich uitgesproken voor een stadscentrum waarin de leefbaarheid en de belangen van bewoners, lokale ondernemers en maatschappelijke initiatieven centraal staan. Reclaim het Centrum streeft naar democratische, duurzame en lokale oplossingen om de balans in de binnenstad te herstellen, met meer ruimte en zeggenschap voor bewoners, lokale ondernemers en maatschappelijke initiatieven.

In 2024 is een verkenning gestart naar de voorstellen uit het initiatiefvoorstel Reclaim het Centrum. Deze verkenning heeft geleid tot strategieën om meer ruimte in gemeenschappelijk bezit te brengen, zodat de zeggenschap van Amsterdammers wordt vergroot. Een andere belangrijke pijler is het versterken van de samenwerking met ankerinstituties, zoals culturele instellingen, universiteiten en zorginstellingen, om de lokale economie te stimuleren. Concrete maatregelen die uit de verkenning zijn voortgekomen, maken nu deel uit van het Uitvoeringsprogramma Aanpak Binnenstad 2026, onder het hoofdstuk 'transformatietrajecten met anderen'.

Samenspel Aanpak Binnenstad en programma Bezoekerseconomie

Uit de meest recente bezoekersprognoses blijkt dat het aantal toeristenovernachtingen aanhoudend hoog blijft. Hiermee is de voortzetting en intensivering van de maatregelen in het kader van de Verordening Toerisme in Balans noodzakelijk. Sinds de verordening in 2022 is aangenomen, wordt er via de beleidsprogramma's Aanpak Binnenstad en Bezoekerseconomie ingezet op het terugdringen van het aantal bezoekers en het leefbaar houden van de binnenstad.

Het programma Bezoekerseconomie richt zich op de sectorale transformatie van toerisme naar een duurzame en toekomstbestendige bezoekerseconomie. Uitgangspunten daarbij zijn het spreiden van bezoekers over de stad en de regio, het begrenzen van bezoekersaantallen en het verduurzamen van de toeristische sector. De Aanpak Binnenstad focust op de gebiedsgerichte transformatie naar een levendige en leefbare binnenstad waar Amsterdammers graag wonen, werken en verblijven. Vanwege de sterke samenhang tussen de opgaven in de binnenstad en het stadsbrede toerismebeleid, worden maatregelen en uitvoering binnen beide programma's in nauwe samenhang ontwikkeld en gerealiseerd.

Samenwerking met partners in de stad

We werken met de Aanpak Binnenstad daarnaast aan grote transformatietrajecten om gebieden of straten verder te ontwikkelen. Dat doen we niet alleen, maar samen met partners in de stad. Zie pagina 11 voor een overzicht van de lopende trajecten.

Communicatie

De samenwerking en communicatie met onze partners en doelgroepen verlopen voornamelijk vanuit de projecten. Daarnaast worden er vanuit de Aanpak Binnenstad regelmatig publieksbijeenkomsten georganiseerd, zowel buurtgericht als voor de hele binnenstad. Ook organiseren we enkele keren per jaar themabijeenkomsten met als doel nieuwe en bestaande initiatieven een podium te geven, samenwerkingen te stimuleren en ons netwerk uit te breiden met mensen die dezelfde ambities delen om de binnenstad te transformeren. Met de wekelijkse nieuwsbrief van stadsdeel Centrum, onze social kanalen en de tweemaandelijks nieuwsbrief van Aanpak Binnenstad houden we het netwerk op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen en lichten we nieuwe initiatieven uit.

Financiën

De maatregelen uit het Uitvoeringsprogramma 2026 zijn net als in 2025 gestructureerd onder 7 transformatiedoelen en zijn gedekt uit diverse middelen. Het uitvoeringsprogramma Aanpak Binnenstad 2026 is grotendeels beleidsarm, dit houdt in dat er in 2026 vooral wordt doorgewerkt aan al lopende maatregelen en projecten. De Aanpak Binnenstad wordt uitgevoerd volgens de principes van gebiedsgericht werken. Enerzijds betekent dat het smeden van externe coalities met ankerinstituten, het maatschappelijk veld, culturele instellingen, ondernemersverenigingen en vastgoedeigenaren. De overheid kan deze opgave niet alleen oplossen. Binnen de gemeentelijke organisatie geldt het principe dat maatregelen gefinancierd worden vanuit de reguliere begroting en dat de vakdirecties aan de lat staan voor de uitvoering van de maatregelen. Zo worden de openbare ruimte maatregelen grotendeels gedekt uit de daarvoor bestemde middelen zoals het fonds Stadsbehoud/verbetering en het Strategisch Huisvestingsplan Groen en budgetten voor ontmoetingsruimten worden gedekt via het reguliere budget voor de sociale basis.

Er is structureel regulier budget beschikbaar van € 2,3 miljoen, die zal ook in 2026 ingezet worden voor verschillende acties onder de transformatiedoelen. In het coalitieakkoord 2022-2026 is € 10,0 miljoen beschikbaar gesteld voor de Aanpak Binnenstad. In 2026 resteert nog € 2,4 miljoen als programmabudget dat aangewend wordt voor de inzet van maatregelen waar geen dekking voor is vanuit de reguliere middelen.

Om de drukte en daarbij gepaarde overlast in sommige delen van de binnenstad tegen te gaan en weer leefbaarder te maken is € 6,7 miljoen beschikbaar in 2026. De gereserveerde middelen hierin voor de Bloemenmarkt vallen vrij aangezien deze maatregel geen onderdeel meer uitmaakt van het uitvoeringsprogramma en kent een aangepaste bestemming, namelijk:

- € 2,75 miljoen aan de onrendabele top
- € 1,25 miljoen voor de uitvoering van de vergunningplicht op toeristenwinkels, waar overigens bij de Begroting 2027 incidenteel € 0,5 miljoen beschikbaar gesteld voor 2026. In totaal is hier € 1,75 miljoen voor beschikbaar in 2026.

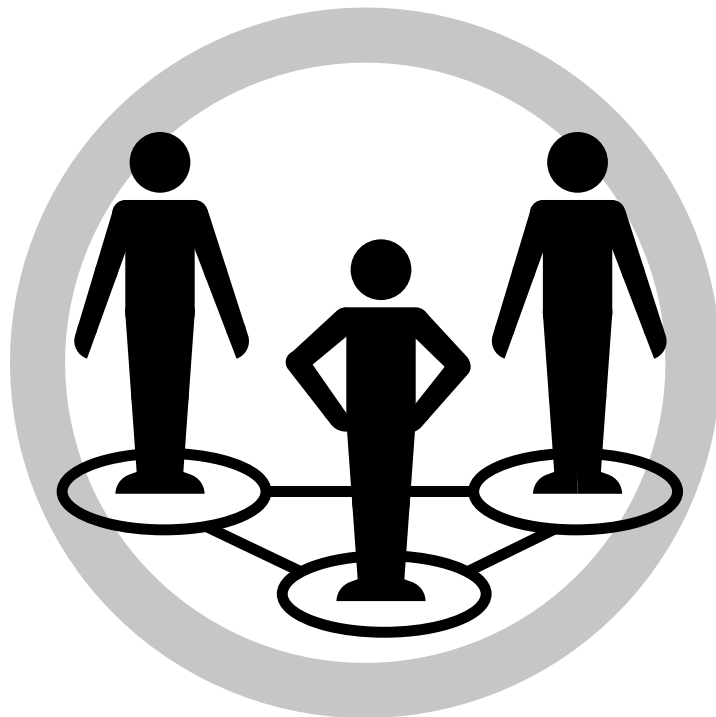
Ook is incidenteel € 4,0 miljoen vrijgemaakt voor het zo goed mogelijk oplossen van de problematiek afval, reiniging en handhaving in stadsdeel Centrum. Hiervan is in 2026 € 0,9 miljoen beschikbaar. Deze incidentele middelen zijn voor het laatst beschikbaar in 2026, in 2027 zijn er geen aanvullende incidentele middelen meer beschikbaar.

Middelen die na het afsluiten van het boekjaar niet besteed zijn, worden toegevoegd aan de vastgoedreserve conform de kaders (reserve Verevening Onroerend Goed). Met de vastgoedreserve kan een deel van onrendabele aankopen door de maatschappelijke vastgoeddeelnemingen (NV Zeedijk, Stadsgoed NV en NV Stadsherstel) gecompenseerd worden. Bonafide vastgoedbezit en coalities met vastgoedeigenaren zijn in de binnenstad cruciaal om te sturen op de noodzakelijke economische en culturele diversiteit. De maatschappelijke vastgoeddeelnemingen spelen daarbij een belangrijke rol.

De Aanpak Binnenstad is een langdurige aanpak, waarbij maatregelen jaarlijks worden aangepast of toegevoegd op basis van de maatschappelijke opgave. Voor de grote ambities van de Aanpak Binnenstad geldt dat je minstens 25 jaar nodig hebt voor de beoogde transformatie, zoals ook het geval is in de masterplangebieden. De huidige beschikbare budgetten zijn ontoereikend om deze transformatie te bewerkstelligen. Extra benodigde middelen om de aanpak te intensiveren of op langere termijn te borgen zullen integraal en in samenhang met andere opgaves worden afgewogen in het reguliere begrotingsproces.

Transformatie trajecten met anderen →

Met de Aanpak Binnenstad werken we aan grote transformatietrajecten om gebieden verder te ontwikkelen, zoals het Marineterrein. Dit doen we niet alleen, maar samen met partners in de stad. Zo wordt er gewerkt aan een plannen van Artis en een nieuw universiteitskwartier van de Universiteit van Amsterdam. Specifiek voor het Wallengebied is, in samenwerking met bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden, het Leefbaarheidspanel opgezet om de leefbaarheid in het gebied te verbeteren. Daarnaast werken we ook op andere manieren samen met de buurten in Centrum, onder andere via de Stadsharttop, We Live Here en de BIZ'en.

Vastgoed is een belangrijk instrument om de gewenste transformatie in de binnenstad te realiseren. De gemeentelijke vastgoeddeelnemingen NV Zeedijk, Stadsgoed NV en Stadsherstel spelen daarbij een belangrijke rol. Zij maken met goed beheer van vastgoed een maatschappelijk impact in de binnenstad. In samenwerking met de drie vastgoeddeelnemingen wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het verbeteren van de leefbaarheid in de binnenstad, het realiseren van woningen boven winkels en aan het verbeteren van de diversiteit van het horeca- en winkelaanbod. Zo wordt door de NV Zeedijk gewerkt aan het realiseren van woningen boven de 9 winkels en horecazaken in de Oudebrugsteeg. En spannen zij zich samen met de gemeente in om na de renovatie van deze panden een cultuurpodium terug te brengen op deze plek. Stadsgoed is aan de slag met het maken van woningen voor medewerkers van stichting het Koffiehuis in het gebouw aan de Oudezijds Voorburgwal. Tot slot werkt Stadsherstel onder andere aan betaalbare woon- en werkruimte voor kunstenaars in het pand aan de Keizersgracht.

Ook is Reclaim het Centrum onderdeel geworden van de Aanpak Binnenstad. Het doel van Reclaim het Centrum is om meer zeggenschap en eigenaarschap bij bewoners, ondernemers en ankerinstituten te leggen. De binnenstad is van ons allemaal, en gezamenlijk kunnen we de binnenstad transformeren en de lokale economie versterken.

Transformatie trajecten met anderen

Onze samenwerkingen

Ontwikkeling gebieden

- 0.1** | Ontwikkeling Marineterrein
- 0.2** | De ontwikkeling van het universiteitskwartier tussen de Oude Turfmarkt en de Oude Hoogstraat
- 0.3** | Transformatie Oudebrugsteeg (met NV Zeedijk)
- 0.4** | Investeren in een vastgoednetwerk
- 0.5** | Plannen van Artis voor de toekomst
- 0.6** | Aanvullen vastgoedfonds

Samenwerking met de buurt

- 0.7** | Leefbaarheidspanel Wallengebied

Ondersteunen BIZ-besturen

- 0.8** | Ondersteuning BIZ-besturen binnenstad

Reclaim het Centrum

- 0.9** | Principles Community Wealth Building toepassen in de binnenstad
- 0.10** | Verbeteren en uitbreiden informele ontmoetingsplekken in de binnenstad
- 0.11** | Bijsturen gemeentelijke contracten
- 0.12** | Het Zegel van Amsterdam
- 0.13** | Samenwerken met ankerinstituten in de binnenstad
- 0.14** | Ondersteunen van de start van een Kennis- en Culturele Investeringszone (KCIZ)

Doel Nr. Wat gebeurt er in 2026?

Ontwikkeling gebieden

0.1

Ontwikkeling Marineterrein

De gemeente heeft de ambitie om het stuk grond van het Rijk te kopen. In 2026 onderhandelen we met het Rijk over de aankoop van de grond. Het doel is om 800 woningen te bouwen en het aantal gevestigde bedrijven uit te breiden.

0.2

De ontwikkeling van het universiteitskwartier tussen de Oude Turfmarkt en de Oude Hoogstraat

We begeleiden de Universiteit van Amsterdam (UvA) in de rol van transformatiemanager bij de transformatie van gebouwen zoals opgenomen in het Strategisch Masterplan en we werken samen met hen om gemeenschappelijke beleidsdoelen te realiseren. Dit gebeurt onder andere via Stedelijke Kennisdistricten, het Humanities & Society-programma, stedelijke distributie en logistiek, bouwen over water en duurzaamheid. De UvA, de gemeente en bewoners werken gezamenlijk aan het versterken van de leefbaarheid in het gebied.

0.3

Transformatie Oudebrugsteeg (met NV Zeedijk)

De NV Zeedijk werkt aan plannen voor de transformatie en renovatie van negen panden in de Oudebrugsteeg, in het Wallengebied. Het doel is de leefbaarheid in de straat te verbeteren. De NV Zeedijk wil het horeca- en winkelaanbod in de panden aantrekkelijker maken voor Amsterdammers. Daarnaast is het plan om ongeveer twintig woningen te realiseren. Met deze renovatie krijgt de steeg een nieuwe functie: van een toeristische bestemming naar een woon- en verblijfsgebied. De gemeente heeft de vergunning in 2024 behandeld.

0.4

Investeren in een vastgoednetwerk

De gemeente zet in op het intensiveren en verbreden van het netwerk met bonafide vastgoedpartijen in de binnenstad. Door nauwer contact te onderhouden met partijen die vastgoed beheren, aankopen of herbestemmen voor functies die de leefbaarheid, diversiteit en vitaliteit van de binnenstad versterken, ontstaat meer gezamenlijke regie op de transformatie van de binnenstad. In 2026 gaan we aan de slag met versterken van relaties met eigenaren en beleggers in de sectoren kunst & cultuur, maatschappelijk vastgoed en commercieel vastgoed. Door dit netwerk gericht uit te breiden, kunnen kansen voor transformatie, samenwerking en innovatie sneller worden benut. Dit is van belang, omdat deze sectoren onder druk staan in de Amsterdamse binnenstad.

0.5

Plannen van Artis voor de toekomst

In 2026 zal Artis de plannen uit het Masterplan verder uitwerken. Dat doet Artis in overleg met de buurt. Als eerste stap heeft Artis eind 2025 een vergunning aangevraagd voor het Dienstencentrum. In 2026 zal die aanvraag behandeld worden.

Doel	Nr.	Wat gebeurt er in 2026?
------	-----	-------------------------

Ontwikkeling gebieden	0.6	Aanvullen vastgoedfonds Vanuit de vastgoedreserve Aanpak Binnenstad kan een financiële bijdrage worden verleend aan de vastgoeddeelnemingen (Stadsgoed N.V., Stadsherstel en de NV Zeedijk) voor het dekken van de onrendabele top voor de aankoop van panden die een bijdrage leveren aan de transformatie van de binnenstad. Deze reserve is cruciaal voor de slagkracht van de vastgoeddeelnemingen en het inspringen op vastgoedkansen die zich voordoen in de binnenstad. De huidige stand van de vastgoedreserve is niet toereikend om de gewenste transformatie van de binnenstad over langere termijn vorm te geven. De inzet is om in 2026 de vastgoedreserve Aanpak binnenstad verder te vullen.
Samenwerking met de buurt	0.7	Leefbaarheidspanel Wallengebied In 2026 zetten we de gesprekken met de buurt voort. De leefbaarheid in het gebied staat nog steeds onder druk, waardoor het gesprek met bewoners en ondernemers van groot belang blijft. De problematiek is complex en veelomvattend. Naast het verbeteren van de leefbaarheid is het tijdens deze gesprekken ook belangrijk om de verbinding tussen bewoners en ondernemers te versterken en hen bewust te maken van elkaars (vaak tegenstrijdige) belangen. Voor stadsdeel Centrum dienen deze gesprekken als graadmeter voor wat er speelt in de buurt en bieden ze inzicht in de diverse complexe vraagstukken. Door bewoners en ondernemers in één overleg samen te brengen, zorgen we er als gemeente niet alleen voor dat we met hen in gesprek gaan, maar ook dat zij actief met elkaar in contact komen. Dit biedt de mogelijkheid om van elkaar te leren en elkaar beter te begrijpen.
Ondersteunen BIZ-besturen	0.8	Ondersteuning BIZ-besturen binnenstad Samen met de Verenigde Bizen en Ondernemersverenigingen Amsterdam (VBOA) en Vereniging Amsterdam City (VAC) formuleren we onderzoeksvragen om te onderzoeken hoe we BIZ-besturen beter kunnen ondersteunen en hoe we de communicatie tussen stakeholders (BIZ-besturen, straatmanagers, gebiedsmakelaars en beleidsmedewerkers van de gemeente, etc.) kunnen verbeteren.

Doel Nr. Wat gebeurt er in 2026?

Reclaim het Centrum

0.9

Principes Community Wealth Building toepassen in de binnenstad

We werken toe naar een sociale economie in Amsterdam. Een van de benaderingen waarmee deze sociale economie kan worden opgebouwd, is Community Wealth Building (CWB). De Aanpak Binnenstad sluit aan bij de stedelijke ontwikkelingen op dit gebied en samen zoeken we naar kansen in de binnenstad.

We richten ons op de drie pijlers van het stedelijke CWB-programma: strategischer inkopen, coöperatieve bedrijvigheid laten groeien en het opbouwen van een ondersteunende infrastructuur. Het CWB-beleid van de gemeente moet centraal worden geregeld. Tegelijk moet het goed aansluiten bij de stadsdelen. Zo blijft er aandacht voor de lokale situatie en samenwerking met bewoners, organisaties en ondernemers. Stadsdeel Centrum kan hier goed op inspelen. Het doel is om aan te sluiten bij wat er al is in de binnenstad. Het proces is een samenwerking tussen verschillende groepen, zoals ankerorganisaties (ook van de gemeente), samenwerkingsgroepen en netwerken in de stad.

0.10

Verbeteren en uitbreiden informele ontmoetingsplekken in de binnenstad

We voeren een inventarisatie uit naar de behoeften en kansen voor nieuwe en bestaande ontmoetingsplekken in de binnenstad. Dit brengen we in kaart. Daarbij identificeren we waar een tekort is aan laagdrempelige ontmoetingsplekken in de buurten. Ook onderzoeken we locaties die momenteel nog niet als ontmoetingsplek functioneren, maar daar in potentie wel geschikt voor zijn, zoals bestaande speelplekken. Op plekken waar een verschil kan worden gemaakt (impact), werken we aan het vergroten van de zichtbaarheid, het verbeteren van bestaande plekken en/of het creëren van nieuwe ontmoetingsplekken. Bij de uitwerking moeten stakeholders in staat worden gesteld om het beheer en onderhoud van de openbare ruimte te organiseren.

0.11

Bijsturen gemeentelijke contracten

De gemeente Amsterdam beschikt over een grote inkoopkracht en heeft daarmee invloed op de lokale economie. Daarnaast heeft de gemeente een voorbeeldfunctie in het versterken van de lokale economie en sociale cohesie. We sluiten met deze maatregel aan bij het stedelijke traject dat de inkoopprocessen van de gemeente Amsterdam onder de loep neemt.

Om via inkoop de lokale economie te versterken (Community Wealth Building, CWB), is het belangrijk dat de doelen van CWB in de visies en plannen van verschillende directies worden opgenomen. De stadsdelen kunnen hierbij helpen. Zo kunnen we bijvoorbeeld onderzoeken welke lokale bedrijven of coöperaties er al zijn of nog kunnen

Doel Nr. Wat gebeurt er in 2026?

Reclaim het Centrum

komen. Deze ondernemingen kunnen vervolgens worden gekoppeld aan concrete inkoopopdrachten. Het wijzigen van wat de gemeente inkoopt en het ontwikkelen van lokale bedrijven gaan samen. Dit vraagt om een plan voor de lange termijn, waarbij verschillende partijen samenwerken: grote organisaties, inkopers en coöperaties. Stadsdelen hebben hierbij een belangrijke taak, vooral om het lokale aspect te ondersteunen.

0.12

Het Zegel van Amsterdam

Het Zegel van Amsterdam is een instrument tegen monocultuur in het stadscentrum. Het is gericht op het versterken van lokale initiatieven en ondernemerschap als antwoord op de druk van massatoerisme en oneerlijke concurrentie. In 2026 geven we een concreet vervolg aan de voorbereidingen die we in 2025 voor het Zegel van Amsterdam hebben getroffen. De eerste Zegels worden uitgereikt, zorgen voor een goede borging in een stichting of organisatie en vergroten de bekendheid en het draagvlak voor het Zegel. Ook onderzoeken we hoe het Zegel op korte termijn kunnen opschalen naar de rest van de stad.

0.13

Samenwerken met ankerinstituten in de binnenstad

De binnenstad van Amsterdam herbergt een groot aantal ankerinstituten: instellingen met een sterke maatschappelijke, culturele en wetenschappelijke betekenis voor de stad. Denk hierbij aan musea, universiteiten, maatschappelijke organisaties en culturele instellingen. Deze partijen beschikken over kennis, middelen en netwerken die van grote waarde zijn voor de ontwikkeling van een leefbare, inclusieve en evenwichtige binnenstad. We stellen een volledig en actueel overzicht op van deze ankerinstituten, hun belangen en de mogelijkheden voor samenwerking op het gebied van het stimuleren van de lokale economie. We inventariseren met welke instituten we de samenwerking willen versterken. Deze inventarisatie brengt de ankerinstituten systematisch in kaart en combineert dit met de samenwerkingskansen op het gebied van de lokale economie. Naast de ankerinstituten wordt deze inventarisatie aangevuld met andere coöperatieve vormen die in het stadsdeel aanwezig zijn en kansen bieden voor samenwerking en het versterken van de lokale economie.

0.14

Ondersteunen van de start van een Kennis- en Culturele Investeringszone (KCIZ)

De Universiteit van Amsterdam, Joods Cultureel Kwartier, De Waag, Allard Pierson en andere culturele instellingen hebben de ambitie uitgesproken om een Kennis- en Culturele Investerings Zone (KCIZ) op te starten: een samenwerking tussen culturele en kennisinstellingen om de binnenstad te vieren en te versterken als hub voor kennis, kunst en cultuur. Vanuit de Aanpak Binnenstad zullen we dit initiatief ondersteunen. Dit sluit deels aan bij de inventarisatie van ankerinstituten (maatregel 0.12).

Transformatiedoel 1

Divers en gebalanceerd horeca-, winkel- en werkaanbod

De diversiteit in de Amsterdamse binnenstad staat onder druk. Amsterdamse ondernemers verdwijnen, terwijl toeristenwinkels het straatbeeld overnemen. In sommige delen van de binnenstad is een economische monocultuur ontstaan, waar winkels zich hoofdzakelijk op toeristen richten. Hierdoor voelen veel Amsterdammers zich niet meer prettig. We willen een aantrekkelijke en leefbare stad voor bewoners blijven en daarom het horeca-, winkel- en werkaanbod divers houden.

Enkele grote transformaties dragen hieraan bij, zoals de Gecoördineerde Aanpak Nieuwendijk en het toekomstplan voor horeca in het Wallengebied. Grote transformaties vergen echter een lange adem, en het kost tijd voordat de eerste resultaten zichtbaar worden. Hiervoor werken we samen met gemeentelijke deelnemingen en vastgoedeigenaren.

In 2026 zetten we de aanpak winkeldiversiteit voort. Dit doen we door gericht te handhaven op het bestemmingsplan Winkeldiversiteit, met extra aandacht voor onder andere de Nieuwendijk, Haarlemmerstraat en -dijk, en de Utrechtsestraat. Daarnaast zetten we ons in voor het behoud van de diversiteit aan (kleine) ondernemers die de binnenstad uniek maken. Samen met deze ondernemers onderzoeken we welke concrete maatregelen hen het beste kunnen ondersteunen.

We blijven strijden tegen de negatieve impact van criminaliteit en ondermijning op de economie in de binnenstad. Er is een parallelle economie ontstaan met een groot negatief effect op het vestigingsklimaat voor eerlijke ondernemers. Voor een gebalanceerd horeca-, winkel- en werkaanbod is het essentieel om ondermijning aan te pakken.

Transformatiedoel 1

Divers en gebalanceerd horeca-, winkel- en werkaanbod

Wat gaan we doen?

Transformatie

Gebiedsgerichte transformatieprojecten

- 1.1 | Toekomstplan horeca Wallengebied
- 1.2 | Gecoördineerde Aanpak Nieuwendijk

Onderscheidende winkelstraten

- 1.3 | Versterken identiteit van winkelgebieden door gebiedsprofielen
- 1.4 | Aanpak winkeldiversiteit
- 1.5 | Initiatieven stimuleren die zich inzetten duurzame mode

Basis op orde

Ondermijnende criminaliteit tegen gaan

- 1.6 | Aanpak parallelle economie in de binnenstad

Doel Nr. Wat gaan we in 2026 doen?

Transformatie

Gebiedsgerichte transformatieprojecten

1.1

Toekomstplan horeca Wallengebied

Horeca en horeca-gerelateerde functies in het Wallengebied behoren tot de magneetfuncties voor toeristen. We willen het economisch, op toeristen gerichte systeem doorbreken en de leefbaarheid van de binnenstad vergroten. In 2026 werken we verder aan een toekomstperspectief voor horeca en horeca-gerelateerde functies, zoals eetwinkels, seksinrichtingen en sekstheaters.

Onderzoek: In oktober 2025 is de gemeente gestart met een onderzoek naar de mening van bewoners, horecaondernemers, jongeren en organisaties over de toekomst van de horeca op de Wallen. Hoe zien zij de horeca in het gebied in 2040? Het onderzoek bestaat uit interviews en groepsgesprekken. Hiervoor worden alleen personen benaderd die in eerdere onderzoeken hebben aangegeven mee te willen doen aan vervolgonderzoek. Daarnaast worden diepte-interviews gehouden met specifieke stakeholders.

Participatie: In 2026 volgt een participatietraject waaraan iedereen kan deelnemen. Om dit traject vorm te geven en uit te voeren, zoekt de gemeente vanaf oktober 2025 een bureau. Hiervoor is inmiddels een marktconsultatie verstuurd. De aanbesteding van het bureau wordt naar verwachting eind 2025 afgerond, waarna de participatie in 2026 van start gaat.

1.2

Gecoördineerde Aanpak Nieuwendijk

Samen met de BIZ-organisaties is in 2025 een gezamenlijke visie voor de Nieuwendijk opgesteld door een extern bureau. Vanuit deze gedeelde visie is een uitvoeringsagenda ontwikkeld, met thema's en acties die de kwaliteit en beleving van de straat moeten versterken. In 2026 vertalen we deze agenda, in nauwe samenwerking met de BIZ-eigenaren en BIZ-ondernemers, naar concrete projecten. Ons gezamenlijke doel is om zichtbare verbeteringen te realiseren die bijdragen aan een aantrekkelijke, levendige en prettige Nieuwendijk om te wonen, ondernemen en verblijven. In het eerste kwartaal van 2026 wordt duidelijk welke initiatieven daadwerkelijk kunnen worden opgepakt, zoals vergroening, gevelverbetering, functiemenging, stegenaanpak, aanpak van leegstand en versterking van de verblijfskwaliteit.

Doel Nr. Wat gaan we in 2026 doen?

Transformatie

Onderscheidende winkelstraten

1.3

Versterken identiteit van winkelgebieden door gebiedsprofielen

Er zijn gebiedsprofielen opgesteld voor verschillende delen van de binnenstad door samenwerkende BIZ'en. Het doel van deze gebiedsprofielen is om de winkelgebieden duidelijker te positioneren en Amsterdammers en andere bezoekers te laten zien wat het centrum te bieden heeft.

1. Gebiedsprofiel Nieuwmarktbuurt

In 2025 heeft het gebiedsprofiel Nieuwmarktbuurt een digitaal platform gelanceerd waarop bewoners, ondernemers en bezoekers informatie kunnen vinden over de buurt, evenementen, bijeenkomsten en culturele programma's. In 2026 wordt dit platform verder uitgebreid en onder de aandacht gebracht. Daarnaast wordt een project uitgewerkt om de buurt visueel te verbinden, onder andere door kunst. Ook wordt er steeds effectiever samengewerkt op het gebied van schoon, heel en veilig. Verder wordt onderzocht of een eigenaren-BIZ kan worden gestart, die vier ondernemers-BIZ'en omvat.

2. Gebiedsprofiel Hartje Centrum

Het gebiedsprofiel Hartje Centrum richt zich op veiligheid en schoon. Er zijn opnieuw gezamenlijk extra beveiligers (loopposten) ingehuurd, die beschikbaar zijn voor alle ondernemers om hen te ondersteunen bij winkeldiefstal, agressie en geweld tegen personeel. Daarnaast wordt gewerkt aan een marketingplan om het gebied sterker op de kaart te zetten.

3. Gebiedsprofiel Leidsebuurt Theaterbuurt

Het gebiedsprofiel Leidsebuurt Theaterbuurt richt zich op het benadrukken van de karakteristieke eigenschappen en veelzijdigheid van de buurt. De samenwerking tussen culturele instellingen wordt verder versterkt en er wordt een campagne ontwikkeld om de positionering 'Leidsebuurt Theaterbuurt' te promoten. Daarnaast wordt een plan uitgewerkt voor een podium dat buurtbewoners, bezoekers, cultuur en horeca met elkaar verbindt. Op 5 mei wordt een bevrijdingslunch georganiseerd, en tijdens de Boekenweek vindt een literaire kroegentocht en boekenbar plaats.

4. Gebiedsprofiel Rembrandt/Reguliers

Het gebiedsprofiel Rembrandt/Reguliers zet zich in om de dagfunctie in de Reguliersdwarsstraat te versterken en het gebied verder te promoten via (social) media.

Doel	Nr.	Wat gaan we in 2026 doen?
------	-----	---------------------------

Transformatie

Onderscheidende winkelstraten

1.4

Aanpak winkeldiversiteit

In een aantal straten in het centrum is sprake van een op bezoekers gerichte monocultuur. Wij willen dat het winkelaanbod aantrekkelijk blijft voor Amsterdammers. Dit doen we door enerzijds gerichte handhaving van het bestemmingsplan Winkeldiversiteit in te zetten op onder andere de Nieuwendijk, Haarlemmerstraat en -dijk, en de Utrechtsestraat. Anderzijds zetten we in op het behoud van de diversiteit aan (kleine) ondernemers die de binnenstad rijk is. Samen met ondernemers onderzoeken we welke concrete maatregelen hen kunnen ondersteunen. Deze inzichten betrekken we bij de uitwerking van het Zegel van Amsterdam (maatregel 0.12). Daarnaast spelen pandeigenaren een belangrijke rol in het realiseren van winkeldiversiteit. We werken verder uit hoe we pandeigenaren hierin kunnen stimuleren of ondersteunen.

1.5

Initiatieven stimuleren die zich inzetten voor duurzame mode

We willen vanuit de Aanpak Binnenstad initiatieven stimuleren die zich richten op duurzame mode, zoals gratis kledingreparatie.

Basis op orde

Ondermijnende criminaliteit tegengaan

1.6

Aanpak parallelle economie in de binnenstad

We willen de negatieve impact die ondermijnende criminaliteit heeft op de economie in de binnenstad tegengaan. Er is een parallelle economie ontstaan waarin malafide bedrijven zich onttrekken aan de regels. Dit tast het rechtsgevoel van bewoners en ondernemers aan en zorgt voor oneerlijke concurrentie. Op toeristen gerichte winkels blijken vatbaar voor ondermijnende criminaliteit. Met een vergunningplicht kan vooraf worden gecontroleerd of een bedrijf bonafide is, waardoor malafide ondernemingen uit de binnenstad geweerd kunnen worden. Voor een vergunningplicht ten aanzien van toeristische detailhandel in stadsdeel Centrum is structureel jaarlijks een bedrag van €1,8 miljoen nodig (structurele capaciteit en specifieke expertise). Dit budget is nu niet beschikbaar. Daarom werken we een kleinschaligere gebiedsgerichte vergunningplicht uit. Daarnaast blijven we pleiten voor een aanpassing van het handelsregister en voor lokale mogelijkheden om barrières op te werpen. En wordt ondermijnende criminaliteit aangepakt door handhavingsacties en/of opsporing in samenwerking met de RIEC-partners en de Ondernemingsbrigade.

Transformatiedoel 2

Minder bezoekers, respectvolle bezoekers in de binnenstad

Amsterdam is populair en aantrekkelijk voor bezoekers. De stad bruist, maar dit gaat gepaard met overlast voor bewoners. Tegelijkertijd vermijden Amsterdammers de binnenstad vanwege de drukte. Met de Aanpak Binnenstad richten we ons daarom op het creëren van een evenwichtige en leefbare binnenstad, waar ruimte is voor de respectvolle bezoeker. We pakken overlast aan en zetten in op het verminderen van de drukte. Daarnaast proberen we de magneetfuncties die bezoekers aantrekken te verkleinen.

In 2026 zetten we opnieuw in op gedragsbeïnvloeding van feesttoeristen met de ontmoedigingscampagne en de How To Amsterdam-campagne. Het doel is de overlast die een deel van de feesttoeristen veroorzaakt, terug te dringen. Daarnaast willen we de drugsoverlast beperken. Daarom breiden we in 2026 de Aanpak Straatdealers verder uit om overlast en criminaliteit tegen te gaan.

Handhaving van de overlast in het Wallengebied en op de uitgaanspleinen blijft een uitdaging. We blijven zoeken naar manieren om effectiever te handhaven in deze gebieden en om de samenwerking tussen politie, THOR (toezicht op straat) en Vergunningen, Toezicht en Handhaving (toezicht op (horeca)vergunningen) te versterken. Daarbij maken we gebruik van risicogestuurd toezicht op basis van overlastmeldingen en input uit de gebieden, afdelingen veiligheid, politie en andere betrokkenen.

We beperken ook de overlast van toeristische activiteiten, bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met reders over het verminderen van op- en afstapvoorzieningen voor rondvaartboten op de Oudezijds Voorburgwal. Deze pilot, gestart in 2025, krijgt een vervolg in 2026 en wordt meegenomen in het nieuwe Passagiersvaartbeleid.

Transformatiedoel 2

Minder bezoekers, respectvolle bezoekers in de binnenstad

Wat gaan we doen?

Transformatie

Gedragbeïnvloeding

2.1 | Inzetten van de internationale ontmoedigingscampagne

2.2 | How To Amsterdam campagne

Magneetfuncties verkleinen

2.3 | Transformeren deel raamprostitutie

2.4 | Terugdringen van drugsoverlast in de binnenstad

Basis op orde

Veilige straten

2.5 | Gebiedsgericht handhaven in Wallengebied en op de uitgaanspleinen

2.6 | Tegengaan overlast en criminaliteit door straatdealers

Drukke beperken

2.7 | Pilot beperken op- en afstapvoorzieningen rondvaart Oudzijds Voorburgwal

Doel	Nr.	Wat gaan we in 2026 doen?
------	-----	---------------------------

Transformatie

Gedragsbeïnvloeding**2.1****Inzetten van de internationale ontmoedigingscampagne**

De Amsterdam Rules campagne (de internationale online aanpak met quiz) loopt in 2026 in afgeschaalde vorm door.

2.2**How To Amsterdam campagne**

De How To Amsterdam-campagne richt zich op bezoekers van de uitgaansgebieden in het centrum van Amsterdam. Het doel is de overlast die een deel van hen veroorzaakt terug te dringen. Via een doelgroepgerichte set aan middelen en activiteiten worden zij op een positieve manier gewezen op gewenst gedrag. In 2026 zetten we deze campagne voort, onder andere met een nieuwe look en feel in de Leidsebuurt.

Transformatie

Magneetfuncties verkleinen**2.3****Transformeren deel raamprostitutie**

De transformatie van een deel van de raamprostitutie is gekoppeld aan de realisatie van vervangende werkplekken elders. Het College van B&W heeft in december 2023, met steun van de raad, het principebesluit genomen om de locatie Europaboulevard verder te onderzoeken voor de realisatie van het Erotisch Centrum (EC). De haalbaarheid van dit plan is uitgewerkt in de Projectnota Erotisch Centrum, die in het vierde kwartaal van 2025 aan het college is voorgelegd (de conceptprojectnota was in juni 2025 vrijgegeven voor inspraak). Met de realisatie van circa 100 veilige werkplekken voor sekswerkers kan een gelijk aantal werkplekken op de Wallen worden getransformeerd van raamprostitutie naar andere functies die bijdragen aan een meer divers en minder toeristisch voorzieningenaanbod. In 2026 zal het College vervolgvorstellen doen, afhankelijk van de besluitvorming in de gemeenteraad over het EC in 2026.

2.4**Terugdringen van drugsoverlast in de binnenstad**

Drugstoerisme is een hardnekkig probleem in de binnenstad. Drugs zijn één van de magneetfuncties voor toeristen. Het blowverbod is ingesteld om de overlast van drugsgebruik op straat en in openbare/publiektoegankelijke ruimtes tegen te gaan. We pakken de drugsoverlast verder aan door verkoop van illegale drugsproducten terug te dringen en zetten in op gedragscampagnes. Daarnaast verminderen we het aantal coffeeshops in de binnenstad, door spreiden van de coffeeshops over de gehele stad.

Doel Nr. Wat gaan we in 2026 doen?

Basis op orde

Veilige straten

2.5

Gebiedsgericht handhaven in Wallengebied en op de uitgaanspleinen

Het horeca- en winkelaanbod in de binnenstad trekt veel feesttoeristen aan, die regelmatig overlast veroorzaken. Handhaving van overlast in het Wallengebied en op de uitgaanspleinen blijft een uitdaging, mede door personeelstekorten bij politie en THOR. We blijven zoeken naar manieren om effectiever te handhaven in het gebied en de samenwerking tussen politie, THOR (toezicht en handhaving op straat) en VTH (toezicht op (horeca) vergunningen) te versterken. Ook in 2026 voeren politie, THOR en VTH gezamenlijke horecacontroles uit in het Wallengebied. Hierbij maken we gebruik van risicogestuurd toezicht op basis van overlastmeldingen en input vanuit de gebieden, afdelingen veiligheid, politie en andere betrokkenen. THOR blijft ook later in de nacht actief op straat. Daarnaast blijft Veldwerk mensen met problemen of overlastgevend gedrag op straat opzoeken en hen motiveren om hulp te accepteren. Hiermee pakken we overlastgevend gedrag en drugsproblematiek aan. Voor het wijkhandhavingspunt worden momenteel de bouwwerkzaamheden voorbereid. Naar verwachting kan deze fysieke locatie vanaf eind 2026 bijdragen aan een betere samenwerking tussen handhavende partijen in het gebied.

2.6

Tegengaan overlast en criminaliteit door straatdealers

De grote overlast en criminaliteit door straatdealers in de oude binnenstad houdt helaas aan. Een belangrijke oorzaak hiervan is enerzijds de aanhoudende toeristenstromen in de binnenstad maar anderzijds ook een toename van harddrugs verslaafden in het gebied. Het programma Aanpak Straatdealers wordt langs de lijnen van gebieds- en bezoekersgerichte preventie, bestuurs- en stafrechtelijke handhaving en gedragsverandering van dealers voortgezet. Het cameratoezicht is fors uitgebreid. De kortdurende dealerverblijfsverboden zijn in februari '25 verlengd van 24 naar 48 uur en in oktober '25 verder verlengd naar 72 uur. Daarnaast kan de politie sinds februari '25 bij de tweede overtreding een 1-maands dealerverblijfverbod opleggen. Diverse maatregelen worden ingezet om dealers ook van gedrag te laten veranderen. Er lopen straatcoaches op straat en er zijn motivatietrajecten met credible messengers voor jonge straatdealers. Een koppel Veldwerk probeert kwetsbare dealers en hun verslaafde klanten naar hulpverlening te bewegen en de lokale aanpak overlastveelplegers probeert aangehouden 23+ dealers te bewegen mee te doen aan een hulptraject, bijvoorbeeld bij de Jellinek. Ook wordt de aanpak van jonge straatdealers via de woonstadsdelen versterkt.

Doel Nr. Wat gaan we in 2026 doen?

Basis op orde

Drukke beperken

2.7	Pilot beperken op- en afstapvoorzieningen rondvaart Oudzijds Voorburgwal In 2026 wordt een vervolg gegeven aan de eerdere maatregelen rond de op- en afstapvoorzieningen Oudezijds Voorburgwal. In overleg met reders worden afspraken gemaakt over een beperkt gebruik van de steiger. Begin 2026 zullen de afspraken bestuurlijk worden voorgelegd. Een beperking van het gebruik van de steiger is onderdeel van de maatregelen om de drukte in het gebied als geheel te beperken. De afspraken en regeling voor beperkt gebruik zullen gelden tot vaststelling van het nieuwe Passagiersvaartbeleid waarin ook het beleid rond op- en afstapvoorzieningen wordt meegenomen.
-----	--

Transformatiedoel 3

Leefbare openbare ruimte in de binnenstad

In een dynamische omgeving zoals de binnenstad van Amsterdam is de druk op de openbare ruimte groot. Met de Aanpak Binnenstad streven we daarom naar rust, ruimte en veiligheid op straat. De smalle straten en grachten moeten toegankelijk blijven en vrij van zwaar (logistiek) verkeer en onnodig autoverkeer, zodat er meer ruimte ontstaat voor voetgangers en fietsers.

We brengen de bestaande verkeersstromen in het Wallengebied in kaart. Op basis hiervan inventariseren we mogelijke maatregelen om overlastgevende drukte te beperken. Op het gebied van logistiek werken we samen met de logistieke sector aan een nieuw systeem dat de leefbaarheid en bereikbaarheid van het Wallengebied moet verbeteren. De adviezen van het Leefbaarheidspanel Wallen over de bereikbaarheid van het gebied helpen ons hierbij en worden, waar mogelijk, meegenomen in de plannen. Daarnaast starten we in dit gebied met een alternatieve manier van afvalinzameling: brengpunten op het water. Ook is in de gehele binnenstad aandacht voor het stimuleren van logistiek over het water.

Op het gebied van schoon houden nemen we daarnaast verschillende kleine en grote maatregelen om de afvalproblematiek in de binnenstad tegen te gaan. Denk hierbij aan extra ondergrondse containers, het prullenbakkenoffensief, een donatie-infrastructuur voor statiegeldproducten en extra inzet om fietswrakken of verwaarloosde fietsen uit de openbare ruimte te verwijderen. Zo zorgen we voor schonere straten en minder (zwerf)afval.

In de Leidsebuurt hebben we in 2025 geëxperimenteerd met verschillende maatregelen op het gebied van fietsparkeren, afvalbeheer, taxioverlast en communicatie. Het doel is de leefbaarheid in het gebied te verbeteren en overlast te beperken. In 2026 ronden we deze experimenten af en onderzoeken we hoe we de maatregelen kunnen behouden.

Met alle maatregelen proberen we de openbare ruimte leefbaar te houden, de druk op de openbare ruimte in goede banen te leiden en de leefbaarheid te vergroten.

Transformatiedoel 3

**Leefbare openbare ruimte in
de binnenstad****Wat gaan we doen?****Transformatie****Doorstroming verkeer**

3.1 | Verkeersluwe Wallen (logistiek, afval en verkeer)

Basis op orde**Toegankelijke en leefbare straten**

3.2 | Aanpak Taxioverlast Uitgaansgebieden

3.3 | Verbeteren leefbaarheid Leidsebuurt

Schone straten

3.4 | Diverse extra maatregelen voor het schoon krijgen van Centrum

3.5 | Verder testen en uitrollen alternatieve afvalinzameling Centrum (Centrum zonder Zak)

Doel	Nr.	Wat gaan we in 2026 doen?
------	-----	---------------------------

Transformatie

Doorstroming verkeer**3.1****Verkeersluwe Wallen (logistiek, afval en verkeer)****1. Logistieke transitie**

In 2026 starten we een intensief traject samen met de logistieke sector om een nieuw logistiek systeem te ontwikkelen. Hiermee willen we in de Wallen en de Lastagebuurt het aantal vrachtwagens terugdringen, wat de leefbaarheid en bereikbaarheid in het gebied zal verbeteren. Minder zwaar verkeer leidt tot minder herstelwerkzaamheden aan kademuren, minder afsluitingen en daarmee een betere toegankelijkheid van het gebied. Daarnaast bereiden we een vrachtwagenverbod voor, inclusief een passende ontheffingsregeling, die in nauwe samenwerking met de logistieke sector wordt uitgewerkt.

2. Afvalinzameling

Komend jaar starten we met een alternatieve manier van afvalinzameling in het Wallengebied door het realiseren van twee brengpunten op het water. Dit zijn locaties waar bewoners en kleine ondernemers hun afval kunnen brengen, waarna het afval over water wordt afgevoerd. Het jaar 2026 staat in het teken van leren en ontwikkelen en zal nog niet direct leiden tot een aanzienlijke afname van het aantal vrachtwagens voor afvalinzameling in het gebied. Wel biedt het de benodigde inzichten om in de jaren daarna een substantiële vermindering van vrachtverkeer voor afvalinzameling te realiseren.

3. Verkeersluwe gebieden

In 2026 brengen we de bestaande verkeersstromen in het gebied beter in kaart en maken we een eerste inventarisatie van haalbare maatregelen om overlastgevende, drukke doorgaande verkeersstromen te beperken.

Basis op orde

Toegankelijke en leefbare straten**3.2****Aanpak Taxioverlast Uitgaansgebieden**

In 2026 nemen we verschillende maatregelen om taxioverlast tegen te gaan. Bij het Rembrandtplein werken we aan de verdere invoering van camerahandhaving op bestaande inrijverboden voor taxi's tijdens de weekendnachten. Rond het Leidseplein onderzoeken we of camerahandhaving op verschillende locaties kan bijdragen aan het verminderen van de noodzakelijke inzet van hosts en het beperken van bestaande overlast. Voor de Nieuwmarkt ontwikkelen we een nieuwe methode om overlastgevend gedrag van taxi's tegen te gaan door middel van een beperkende taxizone.

Doel	Nr.	Wat gaan we in 2026 doen?
------	-----	---------------------------

Basis op orde

Toegankelijke en leefbare straten

3.3

Verbeteren leefbaarheid Leidsebuurt

In 2025 zijn verschillende experimenten en maatregelen gestart op het gebied van onder andere fietsparkeren, afval, taxioverlast en communicatie. Het doel hiervan is om de overlast in de buurt te verminderen. In de eerste helft van 2026 worden deze experimenten afgerond en evalueren we hoe deze kunnen worden bestendigd.

Basis op orde

Schone straten

3.4

Diverse extra maatregelen voor het schoon krijgen van Centrum

(Zwerf)afval is een uitdaging. Hoewel de gemeente er alles aan doet om het centrum en de rest van de stad schoon te houden, lukt dat niet altijd. Daarom zijn er, naast de reguliere inzet, ook specifieke maatregelen voor het centrum om tot een schoner straatbeeld te komen.

Extra zorg voor de openbare ruimte rond uitgaanspleinen:

In de weekenden is rondom de uitgaanspleinen extra aandacht nodig voor afval en reiniging. De extra inzet op vrijdagmiddag van Handhaving, Afvalinzameling, Reiniging en Politie rond het Leidseplein, waarbij direct wordt opgetreden tegen vervuiling, blijkt effectief. Voor 2026 wordt onderzocht welke maatregelen nodig zijn om ook andere drukke uitgaanslocaties schoon, heel en veilig het weekend in te laten gaan.

Prullenbakkenoffensief:

1. Eind 2025 is gestart met het Prullenbakkenoffensief. Om het probleem aan te pakken ten aanzien van statiegeld en afvalbakken wordt de wijken in gegaan om voor de meest problematische plekken te komen tot een maatwerkoplossing. Dat kan zijn, het weghalen van afvalbakken, vervangen door een ander soort bak, of in samenspraak met ondernemers juist het plaatsen van een extra afvalbak. Daarbij wordt ook gekeken wat verder nodig is om de openbare ruimte schoner te maken. Gebieden waar deze aanpak al positieve resultaten heeft opgeleverd, zijn de Nieuwendijk, de 9 Straatjes en de Dam- en Hoogstraten. In 2026 wordt deze aanpak voortgezet.

2. De aanpassingen aan de standaard Puccinibak, zoals magneetslotjes en veren, hebben niet voldoende geholpen om de overlast door statiegeldverpakkingen te verminderen, hoewel ze wel hebben bijgedragen aan minder reparaties.

Om ervoor te zorgen dat bewoners, bezoekers en ondernemers statiegeld inleveren, wordt ingezet op:

- Donatie-infrastructuur: Het ontwikkelen van een goed werkende donatie-infrastructuur, zodat consumenten op een toegankelijke manier blikjes en flesjes kunnen doneren aan verzamelaars. De huidige voorzieningen,

Doel

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

Basis op orde

Schone straten

zoals doneerringen, blijken onvoldoende effectief. Daarom is Verpact/Statiegeld NL in samenwerking met de gemeente Amsterdam een ontwerptraject gestart om het doneren van statiegeld in stedelijke gebieden, zoals de probleemgebieden in stadsdeel Centrum, te verbeteren. Hierbij wordt ook gekeken naar andere mogelijke oplossingen.

- Gedragsbeïnvloeding: Het stimuleren van bewustwording bij bezoekers van Amsterdam over het inleveren van statiegeld op blikjes en flesjes, of het doneren ervan aan statiegeldverzamelaars.

Stegenaanpak:

In 2026 blijft er extra aandacht voor het schoonhouden en schoonspuiten van stegen in het Centrum.

Extra afvalinzameling door BIZ'en:

Een aantal BIZ'en in het kernwinkelgebied laat een extern schoonmaakbedrijf extra afvalinzameling uitvoeren, aanvullend op de reguliere inzet van de gemeente. Voor 2026 wordt onderzocht of deze extra inzet opnieuw kan worden voortgezet en mede gefinancierd door de gemeente.

Fietswrakken en ongebruikte fietsen:

In en rondom stegen en drukke plekken in de binnenstad staan veel fietswrakken en verwaarloosde of ongebruikte fietsen. Deze vormen niet alleen een belemmering voor de doorgang, maar maken het ook lastig om de openbare ruimte schoon te houden. De extra inzet om deze fietsen te verwijderen wordt in 2026 voortgezet.

Proeftuinen rondom afval:

In 2025 is het Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions (AMS) gestart met het inrichten van proeftuinen rondom afval. Hier wordt onderzoek gedaan naar nieuwe manieren van afval scheiden, aanbieden, ophalen en verwerken. Het doel van dit meerjarige onderzoek is om concrete prototypes, beslissingsondersteunende tools en nieuwe werkwijzen te ontwikkelen, testen, valideren en implementeren.

Doel Nr. Wat gaan we in 2026 doen?

Basis op orde

Schone straten

Vervuiling door dakloze mensen:

De toename van dak- en thuisloze mensen die in de openbare ruimte verblijven en slapen, heeft geleid tot meer vervuiling op bepaalde plekken. Deze locaties vereisen een specifieke aanpak om schoon te blijven. In 2026 zullen de uitvoerende directies Stadswerken, A&G en THOR samen met het stadsdeel een speciale aanpak ontwikkelen om deze plekken, met respect voor de betrokken mensen, schoner te maken.

3.5

Verder testen en uitrollen alternatieve afvalinzameling Centrum (Centrum zonder Zak)

In 2025 is gestart met het afschaffen van de afvalzakkeninzameling in Centrum, onder de noemer Centrum zonder Zak. Er wordt maximaal ingezet op ondergrondse containers, gecombineerd met het verlengen van de loopafstanden van 150 naar 250 meter, aangevuld met afvalboten. Wanneer containers of afvalboten niet mogelijk zijn, wordt afvalinzameling op afspraak ingezet. Indien nodig wordt de ratelaar gebruikt om mobiele brengpunten te creëren op specifieke locaties. De plannen voor ondergrondse containers voor restafval in Spuistraat Noord zijn al in de inspraakfase geweest en deze containers worden medio 2026 geplaatst. Direct daarna volgen de Spuistraat Zuid, de Geelvinckbuurt en de Rembrandtpleinbuurt. In 2026 gaan alle inrichtingsplannen voor ondergrondse containers de inspraak in. Totdat de definitieve ondergrondse inzamelvoorzieningen gereed zijn, worden tijdelijk circa 90 bovengrondse afvalcontainers geplaatst op probleemlocaties. De uitrol hiervan is al gestart en wordt begin 2026 afgerond. Daarnaast worden uiterlijk begin 2026 circa 100 oude ondergrondse papier- en glascontainers vervangen door nieuwe containers met een hogere capaciteit. In het eerste kwartaal van 2026 worden de eerste twee afvalboten operationeel voor de eerste locatie in het Wallengebied. Deze afvalboten worden in 2026 getest, en er wordt gezocht naar extra locaties voor toekomstige afvalboten.

Transformatiedoel 4

Een groene binnenstad

De gemeente Amsterdam streeft naar een groenere en leefbare stad. Met de Aanpak Binnenstad willen we de leefbaarheid van de binnenstad verbeteren, onder andere door meer groen toe te voegen. Daarbij houden we ook rekening met de toekomst en de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme hitte en wateroverlast. Het toevoegen van groen in de binnenstad is uitdagend vanwege de beperkte openbare ruimte, maar essentieel om de binnenstad leefbaar te houden. Zo onderzoeken we onder andere de mogelijkheden om extra bomen toe te voegen op de grachten.

In winkelstraten is weinig ruimte voor groen in de openbare ruimte, terwijl veel ondernemers graag hun winkelstraat willen vergroenen. In 2025 hebben we vanuit de Aanpak Binnenstad gevelgroen aangebracht in de Amstelstraat en zijn de voorbereidingen getroffen voor het aanleggen van gevelgroen in de Leidsestraat en Utrechtsestraat. In 2026 wordt de Vijzelstraat- en gracht hieraan toegevoegd. Groene gevels helpen de winkelstraten af te koelen.

Ook de aanleg van het Knowledge Mile Park, Frederiksplein en het verbeteren van het Weteringpark moeten op termijn voor meer groen in de binnenstad zorgen. De gemeente wil samenwerken met bewoners, bedrijven en pandeigenaren om deze vergroening te realiseren.

De openbare ruimte moet een aangename plek zijn om te verblijven. Met de Aanpak Binnenstad streven we naar meer groen en een prettigere leefomgeving voor de inwoners van de binnenstad.

Transformatiedoel 4

Een groene binnenstad

Wat gaan we doen?

Transformatie

Meer groen

- 4.1 | De aanleg van het Knowledge Mile Park
- 4.2 | Vergroenen horeca- en winkelstraten door middel van gevelgroen
- 4.3 | Vergroenen Oosterdok
- 4.4 | Verbetering en vergroening Weteringpark
- 4.5 | Verbetering Frederikspark

Doel	Nr.	Wat gaan we in 2026 doen?
------	-----	---------------------------

Transformatie

Meer groen**4.1 De aanleg van het Knowledge Mile Park**

Er is substantieel groen toegevoegd aan de openbare ruimte, met als doel deze straten ook te transformeren tot verblijfsplekken met groen, zodat meer mensen naar buiten willen gaan. Naast de al vergroende locaties op de Valkenburgerstraat, Weesperstraat en Weesperplein, wordt een laatste locatie bij Nemo op het Oosterdok vergroend. Daarnaast ligt, in samenwerking met de BIZ voor de gebouwde omgeving, een sterke nadruk op duurzaamheidsontwikkeling.

4.2 Vergroenen horeca- en winkelstraten door middel van gevelgroen

In 2025 is de Amstelstraat als eerste ingericht met een standaard klimplantvak. Een klimplantvak is klein van formaat en daardoor geschikt voor smalle en drukke straten. In datzelfde jaar is de aanleg van gevelgroen voorbereid in de Leidsestraat en Utrechtsestraat, waar gevelgroen wordt aangelegd waar mogelijk. In 2026 starten de voorbereidingen voor gevelgroen in de Vijzelstraat en Vijzelgracht.

4.3 Vergroenen Oosterdok

De ideeën van bewoners, het DoubleTree Hotel, Booking.com en de OBA hebben geleid tot twee concrete vergroeningstaken. De eerste taak is het vervangen van de verharding rond de “boomeilanden” tegen de gevels door groen. De tweede taak betreft het vergroenen van de kade, waarbij rekening moet worden gehouden met het gebruik door meerdere functies, zoals fietsers, voetgangers en recreatie. Daarnaast bevinden zich onder de grond veel kabels, leidingen en het dak van een parkeergarage, wat extra aandacht vereist. Op het Oosterdok worden daarnaast proeven uitgevoerd om te testen hoe hittestress het beste kan worden tegengegaan. Het plan is om boombakken en pergola's met groen te plaatsen, die twee jaar blijven staan. Tijdens de evaluatie van de proef wordt gemeten wat het effect hiervan is op de temperatuur.

4.4 Verbetering en vergroening Weteringpark

In 2026 wordt de vernieuwing van de speeltuin en de uitbreiding van het groen afgerond. Daarnaast wordt de nieuwbouw van het speeltuingebouw UJ Klaren gerealiseerd.

Doel Nr. Wat gaan we in 2026 doen?

Transformatie

Meer groen

4.5

Verbetering Frederikspark

De wens is door verdere vergroening het Frederiksplein op termijn gefaseerd te transformeren naar het Frederikspark. Hierbij benutten we kansen die voortkomen uit omliggende opgaven, zoals stadsbehoud of verkeersveiligheid. In 2026 ronden we een tweede fase van vergroening in het park af. Daarnaast wordt komend jaar in participatie met de buurt de verkeerssituatie in de Utrechtsestraat nader bekeken wat mogelijk in de toekomst meer kansen voor vergroening voor het Frederikspark zal bieden.

Transformatiedoel 5

Een stevig cultureel DNA

Met de Aanpak Binnenstad willen we de culturele rijkdom van de binnenstad benadrukken. Om een steviger cultureel DNA in Amsterdam te creëren, richten we ons op de zichtbaarheid en toegankelijkheid van kunst en cultuur, en op samenwerking met culturele instellingen en ankerinstellingen, zoals musea, theaters en bibliotheken. Het culturele DNA van de binnenstad komt tot leven door lokale kunst, cultuur en ambachten. Dit verrijkt de culturele identiteit van de stad en beïnvloedt het beeld dat mensen van Amsterdam hebben. De afgelopen twee jaar hebben de gemeente, de Universiteit van Amsterdam en het Joods Cultureel Kwartier succesvol samengewerkt waardoor de culturele instellingen en de geschiedenis van het gebied meer zichtbaar zijn geworden.

De Aanpak Binnenstad stimuleert nieuwe initiatieven door middel van de subsidieregeling Aanpak Binnenstad. De subsidieregeling verleent ontwikkel- en impactsubsidies aan initiatieven van ondernemers, instellingen en bewoners die bijdragen aan de transformatie van de binnenstad en een andere bezoekerseconomie. De subsidieregeling is een succes. Inmiddels zijn meer dan 50 subsidies toegekend, waarmee mooie initiatieven zijn gerealiseerd. Dit heeft daarnaast geleid tot een groot netwerk dat meerdere keren per jaar bijeenkomt. Hieruit zijn waardevolle nieuwe samenwerkingen ontstaan. Daarom blijft de subsidieregeling ook in 2026 een belangrijk onderdeel van de Aanpak Binnenstad.

In het Wallengebied en de Nieuwmarktbuurt stimuleren we de samenwerking tussen de culturele instellingen. Onder de noemer Culturele Wallen worden de krachten gebundeld om het culturele profiel van het gebied en het aanbod bekender te maken onder Amsterdammers. Daarnaast stimuleren we culturele instellingen in de Leidsebuurt om ook gezamenlijk te werken aan het culturele DNA van de buurt en om het gebiedsprofiel als theaterbuurt sterker uit te dragen.

Vrije ruimte in de binnenstad wordt ingezet voor kunst- en cultuurprojecten. In 2026 komen er onder andere een canvas op Brug 58 en een muurschildering in de Leidsebuurt.

Samenwerking tussen culturele instellingen, ondernemers en bewoners staat met deze maatregelen centraal. Door kunst toegankelijk te maken voor een breed publiek en samenwerking te bevorderen, wil de Aanpak Binnenstad een levendig en dynamisch cultureel landschap creëren dat de culturele identiteit van Amsterdam verstevigt.

Transformatiedoel 5

Een stevig cultureel DNA

Wat gaan we doen?

Transformatie

Stimuleren van nieuwe culturele initiatieven

- 5.1 | Subsidieregeling Aanpak Binnenstad
- 5.2 | Samenwerking met de ondernemers uit het nachtleven verbeteren
- 5.3 | Ateliers Blaauwklakenblok
- 5.4 | Samenwerking met de Amsterdamse Hogeschool van de Kunsten (Breitner instituut)
- 5.5 | Vrije ruimte voor kunst en cultuur

Vergroten zichtbaarheid van culturele instellingen

- 5.6 | Samenwerking culturele instellingen in het Wallengebied en de Leidsebuurt
- 5.7 | Zichtbaarheid vergroten van de culturele instellingen in de binnenstad
- 5.8 | Investeren in een vastgoednetwerk van eigenaren die een bijdrage leveren aan het maatschappelijk en kunst- en cultuurveld.

Doel Nr. Wat gaan we in 2026 doen?

Transformatie

Stimuleren van nieuwe culturele initiatieven

5.1 Subsidieregeling Aanpak Binnenstad

Met de subsidieregeling Aanpak Binnenstad verlenen we ontwikkel- en impactsubsidies aan initiatieven van ondernemers, instellingen en bewoners die bijdragen aan de transformatie van de binnenstad door het aantrekken van nieuwe bezoekers, culturele verrijking en lokaal ondernemerschap. Sinds de start van de subsidieregeling zijn meer dan 50 subsidies toegekend. In 2026 wordt de subsidieregeling Aanpak Binnenstad voortgezet tot en met augustus. Daarnaast organiseren we in 2026 verschillende evenementen om initiatiefnemers aan elkaar te verbinden en het onderlinge netwerk te versterken. De eerste helft van 2026 gebruiken we om de subsidieregeling te evalueren en waar nodig te verbeteren voor de nieuwe collegeperiode.

5.2 Samenwerking met de ondernemers uit het nachtleven verbeteren

Samen met ondernemers uit het nachtleven (clubs en nachtcultuur) werken we aan een divers en inclusief aanbod, met passende openingstijden, een plek voor (jong) talent en een veilige omgeving voor iedereen. Met Rita Community Centre werken we aan veiligheid voor de queer community, ook tijdens het uitgaan. Daarnaast denken we actief mee over isolerende maatregelen om geluidsoverlast te beperken en de leefbaarheid in de omgeving te waarborgen.

5.3 Ateliers Blaauwlakenblok

We hechten veel waarde aan de aanwezigheid van kunstenaars in het Wallengebied, waar de leefbaarheid en sociale veiligheid sterk onder druk staan. We zijn in gesprek met kunstenaars en Lieven De Key om tot een samenwerkingsovereenkomst te komen met de intentie de ateliers langjarig betaalbaar te houden voor kunstenaars met een financiële bijdrage. Als alle partijen instemmen met de samenwerkingsovereenkomst, wordt in 2026 de financiële bijdrage vanuit de gemeente verleend.

5.4 Samenwerking met de Amsterdamse Hogeschool van de Kunsten (Breitner instituut)

Samen met derdejaarsstudenten van de opleiding tot docent Beeldende Kunst en Vormgeving van de Breitner Academie wordt gewerkt aan de verbetering van de zichtbaarheid van bestaande kunstwerken in de openbare ruimte, onder andere op de Knowledge Mile.

Doel Nr. Wat gaan we in 2026 doen?

Transformatie

Stimuleren van nieuwe culturele initiatieven

5.5

Vrije ruimte voor kunst en cultuur

Vrije ruimte in de binnenstad wordt ingezet voor kunst- en cultuurprojecten. In 2026 worden onder andere de volgende projecten vanuit de Aanpak Binnenstad gerealiseerd:

1. Canvas van Amsterdam op Brug 58 (Haringpakkersbrug):

Op Brug 58 (Haringpakkersbrug) wordt een canvas opgehangen waarop elke zes maanden een andere, vooraf geselecteerde Amsterdamse kunstenaar een werk maakt. Canvas is een tijdelijk project voor een periode van vijf jaar. In 2026 wordt budget gereserveerd voor de realisatie van de eerste twee schilderijen.

2. Ondersteuning van het initiatief van de tunnelgalerie:

Dit betreft de tunnel naar het Universiteitskwartier vanaf de Kloveniersburgwal.

3. Voorbereiding op 'Rembrandt meets ArtZuid 2027':

Een samenwerkingsproject van Het Rembrandthuis, ArtZuid, Biz Rembrandtdistrict en stadsdeel Centrum. In 2026 willen we meerdere kunstinstituten betrekken, zoals het Amsterdam Museum en het Stadscuratorium (voor advies).

Transformatie

Vergroten zichtbaarheid van culturele instellingen

5.6

Samenwerking culturele instellingen in het Wallengebied en de Leidsebuurt

Een aantal culturele instellingen in het Wallengebied en de Nieuwmarktbuurt werkt samen onder de noemer Culturele Wallen om het imago van het Wallengebied te veranderen en het culturele karakter te versterken. De deelnemende instellingen zijn: Rembrandthuis, Huis de Pinto, Waag Futurelab, W139, Oude Kerk, Museum Ons' Lieve Heer op Solder, Vlaams Cultuurhuis De Brakke Grond en Frascati. Ook in 2026 blijft de Aanpak Binnenstad dit initiatief ondersteunen. Naast de samenwerking in het Wallengebied is er ook een samenwerking gestart tussen culturele instellingen in de Leidsebuurt. Onder andere Paradiso, Melkweg, De Balie, ITA en Bellevue zijn hierbij betrokken.

5.7

Zichtbaarheid vergroten van de culturele instellingen in de binnenstad

De culturele instellingen in de binnenstad willen graag hun zichtbaarheid in de openbare ruimte vergroten, bijvoorbeeld door middel van vlaggen en tegels. In 2025 zijn de wensen van de culturele instellingen geïnventariseerd en is de haalbaarheid hiervan onderzocht. Hieruit is gebleken dat enkel het vergroten van de zichtbaarheid door middel van vlaggen, in een afgebakend gebied, mogelijk is. In 2026 werken we verder aan het mogelijk maken van het uithangen van vlaggen bij culturele instellingen die zijn aangesloten bij de Culturele Wallen.

Doel

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

Transformatie

Vergroten zichtbaarheid van culturele instellingen

5.8

Investeren in een vastgoednetwerk van eigenaren die een bijdrage leveren aan het maatschappelijk en kunst- en cultuurveld

De gemeente zet in op het intensiveren en verbreden van het netwerk met bonafide vastgoedeigenaren in de binnenstad. Door nauwer contact te onderhouden met partijen die vastgoed beheren, aankopen of herbestemmen voor functies die de leefbaarheid, diversiteit en vitaliteit van de binnenstad versterken, ontstaat meer gezamenlijke regie op de transformatie van de binnenstad. In 2026 ligt de nadruk op het versterken van relaties met eigenaren en beleggers in de sectoren kunst & cultuur en maatschappelijk vastgoed. Door dit netwerk gericht uit te breiden, kunnen kansen voor transformatie, samenwerking en behoud sneller worden benut in het maatschappelijk en kunst- en cultuurveld. Dit is van belang, omdat deze sectoren onder druk staan in de Amsterdamse binnenstad.

Transformatiedoel 6

Een groter en diverser woningaanbod in de Amsterdamse binnenstad

De transformatie van de Amsterdamse binnenstad naar een groter en diverser woningaanbod is een cruciale stap in het verbeteren van de leefbaarheid en het aanpakken van de woningkrapte. De vraag naar woningen in Amsterdam is hoog, maar het aanbod is onvoldoende en de beschikbare ruimte schaars. Een groter en diverser woningaanbod omvat woningen voor iedereen: van studenten, starters en jonge gezinnen tot alleenstaanden en ouderen. Een aantrekkelijk woningaanbod en een diversiteit aan bewoners creëren een levendige en dynamische buurt die sociale cohesie bevordert. Een mix van bewoners verrijkt het stadsleven en maakt de binnenstad tot een aantrekkelijke leefomgeving.

Om een groter en divers woningaanbod te stimuleren, zet de Aanpak Binnenstad ook in 2026 in op het toevoegen van woningen. Dat wordt onder andere gedaan door het realiseren van woningen boven winkels en door samen met externe partijen te zoeken naar mogelijkheden voor het optoppen van panden om nieuwe woonruimtes te creëren.

Daarnaast moeten we de huidige woningvoorraad op orde krijgen om de transformatie in gang te kunnen zetten. We willen dat elke woonruimte ook daadwerkelijk als woonruimte gebruikt wordt. Er is in 2025 een vergunningensysteem voor tweede woningen vastgesteld dat ingaat per 1 januari 2026. In een aantal specifieke gevallen wordt nog een vergunning afgegeven voor een tweede woning. Ook de handhaving van vakantieverhuur wordt in 2026 weer gebiedsgericht ingezet.

Deze inspanningen dragen bij aan de transformatie naar een groter en diverser woningaanbod in de Amsterdamse binnenstad.

Transformatiedoel 6

**Een groter en diverser woningaanbod
in de Amsterdamse binnenstad****Wat gaan we doen?****Transformatie****Woningen toevoegen**

- 6.1 | Stimuleren en realiseren woningen boven winkels
- 6.2 | Zoeken naar ruimte voor verdichting (optoppen)
- 6.3 | BOG Convenant woningbouwcoöperatie Ymere

Basis op orde**Iedere woning als woning
gebruiken**

- 6.4 | Verminderen (illegale) toeristische verhuur
(vakantieverhuur en B&B's) in de binnenstad
- 6.5 | Beperking tweede woningen

Doel Nr. Wat gaan we in 2026 doen?

Transformatie

Woningen toevoegen

6.1

Stimuleren en realiseren woningen boven winkels

In 2026 wordt de samenwerking met pandeigenaren om woningen boven winkels te realiseren voorgezet en blijft in 2026 subsidie beschikbaar. Daarnaast is de toolbox om woningen boven winkels te stimuleren uitgebreid. Bij het maken van zelfstandige ontsluitingen voor het creëren van zelfstandige woningen ontbreken vaak inzicht en middelen bij kleine pandeigenaren hoe deze ontsluitingen mogelijk te maken. Één van de mogelijkheden om een ontsluiting te creëren, is het maken van een loopbrug in het achtergebied van de gebouwen. Op dit moment wordt onderzocht waar het mogelijk en logisch is om loopbruggen in de Kalverstraat en Nieuwendijk toe te voegen. Daarnaast wordt kleine pandeigenaren een schetsontwerp van een architect of een financiële doorberekening aangeboden om eigenaren over de streep te trekken om trajecten in gang te zetten.

6.2

Zoeken naar ruimte voor verdichting (optoppen)

Samen met externe partijen wordt gezocht naar mogelijkheden om bestaande gebouwen uit te breiden met één of meerdere verdiepingen, met als doel nieuwe woningen te realiseren. Door het woningaanbod te vergroten en diverser te maken, willen we de leefbaarheid van de binnenstad verbeteren. Een aantrekkelijk woningaanbod en een diversiteit aan bewoners dragen bij aan levendige en dynamische buurten, wat sociale cohesie, verbondenheid en sociale veiligheid stimuleert.

De quickscan “Op zoek naar ruimte- Optoppen Amsterdamse binnenstad” heeft op een aantal locaties geleid tot een onderzoek van pandeigenaren naar mogelijkheden om bouwlagen toe te voegen. Eind 2025 is door het bureau Loom een eindpresentatie gegeven over de mogelijke transformatie van de in kaart gebracht 1-laagse bebouwing in het Wallengebied. De presentatie maakt zichtbaar wat de mogelijkheden zijn om ruimte toe te voegen in een historische binnenstad. Deze presentatie leidt mogelijk tot initiatieven in het Wallengebied.

6.3

BOG Convenant woningbouwcoöperatie Ymere

Woningcorporatie Ymere bezit een aanzienlijk aantal bedrijfs- en overige gebouwen (BOG) in woonstraten in de binnenstad, met name in de Jordaan. Een deel van deze panden past niet langer logisch binnen de huidige portefeuille, is moeilijk te verhuren of vereist grote investeringen om toekomstbestendig te blijven. Hoewel het behoud van kleinschalige bedrijvigheid voor de gemeente belangrijk blijft, wordt erkend dat er situaties zijn waarin een andere invulling maatschappelijk waardevoller kan zijn. Daarom wil de gemeente, samen met

Doel	Nr.	Wat gaan we in 2026 doen?
------	-----	---------------------------

Transformatie

Woningen toevoegen

Ymere, transformatieafspraken vastleggen in een convenant. In dit convenant worden de kaders, spelregels en criteria vastgelegd waaronder BOG-locaties, waar dat ruimtelijk en economisch verantwoord is, kunnen worden getransformeerd naar woonfuncties. De nadruk ligt hierbij op het realiseren van sociale en middeldure woningen voor specifieke doelgroepen, zoals gezinnen en ouderen. Op deze manier dragen de gemeente en Ymere samen bij aan een evenwichtige en vitale binnenstad met ruimte voor zowel wonen als ondernemen.

Basis op orde

Iedere woning als woning gebruiken

6.4

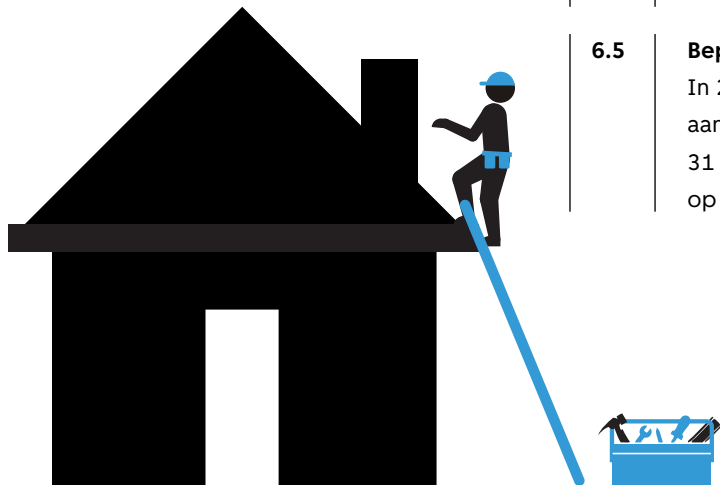
Verminderen (illegale) toeristische verhuur (vakantieverhuur en B&B's) in de binnenstad

De handhaving op vakantieverhuur wordt ook in 2026 gebiedsgericht ingezet. Met het vaststellen van de escalatieladder vakantieverhuur in 2025, wordt vanaf 1 april 2026 de maximale verhuurtermijn voor vakantieverhuur verlaagd van 30 naar 15 dagen. Daarnaast wordt extra ingezet op handhaving en communicatie om deze nieuwe regels te verduidelijken en te handhaven. De huidige vergunningen voor B&B's lopen allemaal af in 2028. Vooruitlopend hierop wordt gecontroleerd of de vergunninghouder nog op het adres van de B&B staat ingeschreven. Indien dit niet het geval is, vervalt de vergunning. In stadsdeel Centrum bevindt zich een groot aantal woonboten. Vanwege signalen over illegale en overlastgevendende vakantieverhuur wordt in 2026 specifiek op deze locaties gericht gehandhaafd.

6.5

Beperking tweede woningen

In 2025 is een vergunningensysteem voor tweede woningen vastgesteld, dat per 1 januari 2026 ingaat. In een aantal specifieke gevallen kan nog een vergunning worden afgegeven voor een tweede woning. Alle mensen die op 31 december 2025 een tweede woning hebben, komen minstens een jaar lang in aanmerking voor een vergunning op basis van de oude voorwaarden.

Transformatiedoel 7

Een sterke sociale binnenstad met genoeg voorzieningen

In de binnenstad (stadsdeel Centrum) wonen ongeveer 90.000 mensen. Een sterke sociale binnenstad met voldoende voorzieningen is essentieel voor het creëren van een prettige leefomgeving voor deze bewoners. Toereikende voorzieningen zorgen ervoor dat bewoners zich sneller en voor langere tijd aan hun woonomgeving binden. Dit heeft een positief effect op de sociale cohesie en verbondenheid in de binnenstad. Ook vanuit Reclaim het Centrum zoeken we naar kansen om de sociale cohesie te verbeteren, bijvoorbeeld door de zichtbaarheid van informele ontmoetingsplekken te vergroten, bestaande plekken te verbeteren en/of nieuwe ontmoetingsplekken te creëren.

Toegang tot voorzieningen zoals kinderopvang, scholen, speelplaatsen, gezondheidszorg en recreatiemogelijkheden is hiervoor noodzakelijk. Deze voorzieningen dragen bij aan het welzijn van jongeren, ouderen en kwetsbare bewoners, en bevorderen een prettig leefklimaat.

Het aantal kinderopvang- en buitenschoolse opvanglocaties zijn de afgelopen jaren afgenomen. Om ervoor te zorgen dat de binnenstad een plek blijft voor gezinnen, nemen we op casusniveau acties waar nodig. Zo kan er bijvoorbeeld gekeken worden naar belemmeringen in wet- en regelgeving, bestemming of toegankelijkheid.

Een inrichting van een buurt met voldoende speel- en sportmogelijkheden voor alle leeftijden kan de leefbaarheid en sociale cohesie vergroten. De huidige speelplekken zijn ongelijk verdeeld en de staat van onderhoud verschilt. In 2025 is gestart met de herinrichting van de speeltuin op de Vinkenstraat. In 2026 worden ook de Herenmarkt en het Eerste Marnixplantsoen heringericht. In 2026 worden daarnaast nog drie andere speeltuinen aangepakt.

Naast de Aanpak Binnenstad werkt stadsdeel Centrum met de uitvoeringsagenda 'Ouder worden in Centrum' aan maatregelen om prettig ouder worden in het stadsdeel te stimuleren, zodat ouderen elkaar kunnen ontmoeten en we de samenhang tussen wonen, zorg en welzijn vergroten, bijvoorbeeld in de Lang Leven Thuisflat Laurierhof. We blijven zoeken naar meer mogelijkheden om de benodigde voorzieningen op peil te houden.

Transformatiedoel 7

Een sterke sociale binnenstad met
genoeg voorzieningen

Wat gaan we doen?

Basis op orde

Voorzieningen voor jongeren
mogelijk maken

7.1 | Verbeteren sport- en speelaanbod in de
openbare ruimte

7.2 | Behouden dekkende kinderopvang

Doel Nr. Wat gaan we in 2026 doen?

Basis op orde

Voorzieningen voor jongeren mogelijk maken

7.1

Verbeteren sport- en speelaanbod in de openbare ruimte

In 2025 is gestart met de herinrichting van de speeltuin aan de Vinkenstraat. De voorbereidingen voor de herinrichting van de speeltuinen op de Herenmarkt, Eerste Marnixplantsoen, UJ Klaren, Weterschans en speeltuin De Piramide zijn in volle gang. In 2026 wordt gestart met de voorbereiding van de Bickersgracht en het plaatsen van een calisthenics toestel in de Conradstraat. Ook wordt gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden om de looproutes voor kinderen naar het Amstelveld en speeltuin UJ Klaren te verbeteren.

7.2

Behouden dekkende kinderopvang

In de afgelopen jaren zijn er in stadsdeel Centrum meerdere kinderopvang- en buitenschoolse opvanglocaties verdwenen. Dit heeft geleid tot problemen met de dekking, zoals het aantal beschikbare kindplaatsen, de spreiding van opvanglocaties en het type opvang (kdv, vve, bso) in bepaalde delen van het stadsdeel. Het Centrum moet een plek blijven waar gezinnen kunnen wonen en kinderen kunnen opgroeien. Daarom hebben we een overzicht gemaakt van de locaties en de bijbehorende risico's in kaart gebracht.

Als vervolg hierop creëren we meer inzicht in de huidige situatie en de risico's, formuleren we een aanpak en handelingsperspectief, en ondernemen we waar nodig en mogelijk acties op casusniveau. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gekeken naar belemmeringen in wet- en regelgeving, bestemmingsplannen of toegankelijkheid. Dit doen we in samenwerking met de directie Onderwijs (team vve, kinderopvang en onderwijshuisvesting).

Maatregelen die niet meer terugkomen in 2026

Afgerond

- Onderzoek naar 'thuis' gevoel in de binnenstad
- Aanpak verkeersoverlast stadshart-file
eenmalige fysieke maatregelen afgerond
- Planten van 50 bomen op nieuwe locaties
- 24uur Centrum
- Seminar kunst in de openbare ruimte
- In kaart brengen van 1.000 m2 panden en plannen
voor realiseren/om te transformeren naar wonen
- Handhaven Short Stay
Dankzij deze maatregel is een substantieel aantal wonin-
gen teruggekeerd in de woningvoorraad. Controle op
vakantieverhuur is een prioriteit bij de directie Wonen.
- Handhaving ander gebruik woningen in de Utrecht-
sestraat, Nieuwendijk en Reguliersbreestraat.
De handhaving in deze straten is projectmatig opgepakt
en heeft geleid tot een aantal adressen die weer in ge-
bruik zijn genomen als woning. De handhaving op wonin-
gen die voor een ander doel dan wonen worden gebruikt,
wordt buiten de Aanpak Binnenstad voortgezet.
- Uitbreiding Joodse Stad naar Plantagebuurt
Stadsdeel Oost neemt over

Opgenomen in de lijn

- Herontwikkeling Sint Annenkwartier in
samenwerking met Stadsgoed NV
- Wijzigingen in het rondleidingenbeleid die
bijdragen aan een leefbare binnenstad
- Aanpak verkeersoverlast stadshart-file
Structurele maatregelen in de lijn opgenomen

Overig

- Transformatie van de Bloemenmarkt
De beschikbare middelen zijn onvoldoende gebleken;
daarom is ervoor gekozen de prioriteit elders te leggen.
- Verplaatsen van verhuurlocaties voor onbemande
ongemotoriseerde recreatievaartuigen
Niet gerealiseerd en wordt op een later moment door
directie Verkeer & Openbare Ruimte opgepakt.
- Verbeteren verkeerscirculatie op de Westelijke
Grachtengordel
Ondanks het beëindigen van deze maatregel blijft
de gemeente vanuit stadsregie oog houden op de
bereikbaarheid van het gebied en op de relatie tussen
verkeer en leefbaarheid. Na de afronding van het
project Oranje Loper, naar verwachting in 2027, als een
impactvol project in het gebied, zal er weer een duidelijk
verkeersbeeld zijn. Dit biedt een passend moment om
opnieuw te beoordelen of (verkeers)maatregelen nodig
zijn om de leefbaarheid te verbeteren, met behoud van
de bereikbaarheid.